

BBE
ASSOCIATION
BONAIRE BUSINESS AND EMPLOYERS ASSOCIATION

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire

Plasa Reina Wilhelmina 1

Kralendijk

Bonaire

Bonaire, 23 mei 2016

Geacht Bestuurscollege,

De Bonaire Business and Employers Association (BBE) feliciteert u met de nieuwe samenstelling van het Bestuurscollege, en met de voortvarendheid die spreekt uit het bestuursakkoord dat op 4 mei jongstleden door de coalitie MPB/Raphaëla/Bernabela is overeengekomen.

In uw bestuursakkoord noemt u als tweede aandachtspunt dat u de samenwerking en medewerking van de sociale partners op Bonaire zoekt. BBE is hierover vanzelfsprekend verheugd, en als enige overkoepelende werkgevers- en ondernemers organisatie informeren wij u hierbij dat wij volledig open staan voor overleg, input en samenwerking met het Bestuurscollege. Voor een meer volledige presentatie van onze vereniging sturen wij u hierbij een kopie van onze statuten: op basis hiervan zijn wij de aangewezen partij om samen met u verder vorm te geven aan de ontwikkeling van onze economie op Bonaire. Sinds de oprichting van onze vereniging zijn wij hierbij al nauw betrokken, en wij delen graag met u onze visie op hetgeen noodzakelijk is op de verschillende beleidsvlakken, met name op het gebied van economie.

De slogan van BBE is als volgt:

How does an island become succesfull? Maximize Bonaire's (business) potential by joining forces!

Wij brengen dit dagelijks in de praktijk door samenwerking met de verschillende stakeholders in verschillende overlegstructuren op Bonaire, zoals, onder andere:

- onze leden: individuele leden, en brancheorganisaties (onder andere door middel van ons ledenforum op onze website)
- Kamer van Koophandel en Nijverheid Bonaire (KvK)
- vertegenwoordiging van de werkgevers (samen met de KvK) in de Centraal Dialoog
- deelname in het E-team: overleg tussen BC, Ministerie van Economische Zaken, KvK en BBE
- mede oprichtende partij van de Bonaire Trade and Investment Board (BTIB)
- actieve participatie in werkgroepen met verschillende samenstelling (Rijk, OLB) over onderwerpen zoals:
 - o belastingwetgeving
 - o arbeidsmarkt
 - o betalingsverkeer
 - o water- en electriciteitswetgeving
 - o huurwetgeving
 - o ACM
 - o Lokale nutsbedrijven
 - o Evaluatie staatskundige structuur
 - o Sociaal-economische onderwerpen in brede zin in gesprekken met Ministerie van Economische Zaken
 - o BTIB

Wij zouden graag op korte termijn in een persoonlijk gesprek met de daartoe door u aangewezen Gedeputeerde(n) meer in detail onze voorstellen en zorgen over de toestand van economie op Bonaire bespreken. Voorlopig willen wij u alvast per brief de volgende input geven voor het collegeprogramma waaraan u, naar ons ter ore is gekomen, momenteel hard werkt:

1. PROBLEMATIEK KOOPKRACHT EN KOOPKRACHTONTWIKKELING OP BONAIRE

De BBE heeft het initiatief genomen tot het serieus bespreekbaar maken van de problematiek van koopkracht en koopkracht ontwikkeling op Bonaire met de intentie om de discussies rondom koopkracht te rationaliseren. Ook is het de intentie om de partijen oplossingsgericht aan tafel te

krijgen, zoals binnen de Centraal Dialoog, maar zeker ook binnen de andere overlegvormen en overlegorganen waaraan wij deelnemen.

Het is een gegeven dat Bonaire geen “volume economie” heeft en geen duurzaam en hoog nationaal inkomen produceert. Daarbij heeft Bonaire ook een historische en historisch gegroeide scheve inkomensverdeling. Zeker 50% van de bevolking heeft historisch gegroeid een inkomen dat niet voldoende blijkt te zijn om in hun basisbehoefte te voorzien. Vanaf 2010 is evenwel sprake van een verdere koopkrachtdaling op Bonaire. Dat wil zeggen dat consumenten minder te besteden hebben, minder producten en diensten kunnen kopen en/of schulden maken om in bepaalde basisbehoeften te voorzien. Diverse analytische rapporten zijn tot deze conclusie gekomen (zie onder andere Rapport Spies). Dat dit grote gevolgen heeft voor de marges van de ondernemers op Bonaire moge voor zich spreken.

De gremia op Bonaire zijn het met elkaar eens dat de hierboven beschreven historisch gegroeide ontwikkeling van Bonaire plaats moet maken voor een verbeterde ontwikkeling. Een verbeterde ontwikkeling waarbij gesleuteld wordt aan economische, fiscale en sociale instrumenten teneinde een verbetering van de koopkracht onder minimaal diegenen die dit het meest nodig hebben, te bewerkstelligen.

De vraag, “hoe start je zo’n proces” en “hoe zet je het proces oplossingsgericht voort?”, beantwoordt de BBE middels deze eerste beweging in de juiste richting in de vorm van een “Aanzet Paper”: zoals hierboven aangegeven bespreken wij dit “Aanzet paper” graag persoonlijk met u op zeer korte termijn. Bij het opstellen van het collegeprogramma is voor u op dit moment in ieder geval de volgende informatie van belang.

Aan de hand van een boordeling van de beschikbare data en analyse over armoede, import, bestedingen, prijzenontwikkeling, lonen, minimumlonen, belastingen, werkgeverslasten en minimumbudgets, worden de volgende oplossingsrichtingen aanbevolen voor positieve koopkrachtontwikkeling op Bonaire:

I. Algemene Maatregelen:

- a. Strategisch investeren in basis economische en sociale infrastructuur;
- b. Strategisch investeren en alliantievorming in Nutsvoorzieningen om risico en kosten te spreiden en te verlagen;
- c. Substantiële lastenverlaging voor lokale productiebedrijven om zodoende te kunnen concurreren met import.

II. Specifiek Maatregelen

- a. Wettelijk minimumloon verhogen naar een aanvaardbaar niveau;
- b. Totale lasten die gepaard gaan met de verhoging van het wettelijk minimum loon en de spin off hiervan, aan de werkgevers te compenseren. Opzetten en operationaliseren van openbaar vervoer;
- c. Strategisch woningmarktbeleid;
- d. Introduceren van aanvaardbare algemene huursubsidieregeling;
- e. Introduceren van aanvaardbare nationale hypotheekgarantie;
- f. Eigen voedselproductie intensiveren en professionaliseren.

Op voorstel van de werkgevers in de Centraal Dialoog, is bovenstaande 'roadmap' aangenomen door de drie deelnemende partijen in dit overleg.

Het onderwerp "koopkracht ontwikkeling" is een onderwerp van zeer urgente zorg voor Bonaire. Traditioneel wordt koopkracht ontwikkeling als een te ingewikkeld en niet oplossingsgericht benaderbaar onderwerp beschouwd. Reden te meer om niet meer een afwachtende houding te nemen ten aanzien van dit onderwerp. Koopkrachtontwikkeling moet op korte termijn niet alleen officieel bespreekbaar gemaakt maar ook gericht aangepakt worden.

Wij hechten eraan u te informeren dat deze visie is te beschouwen als een eerste duw in de rug om de problematiek rationeel en oplossingsgericht aan te pakken. De bedoeling is dat wij samen met elkaar besluiten om, alvorens conclusies te trekken en maatregelen te nemen, natuurlijk eerst doorberekeningen en verificaties te laten plaats vinden door experts.

2. DUIDELIJKE KEUZE PROPOSITIE BONAIRE VOOR ONZE DIVERSE MARKTEN

Reeds voor 101010, maar zeker erna, worstelt Bonaire met haar identiteit. Dit uit zich op meerdere gebieden, maar gezien onze doelstellingen, baart dit aan de BBE, vooral zorgen op de volgende gebieden.

Het gebrek aan een duidelijke, breed gedragen en formeel goedgekeurde propositie op basis waarvan Bonaire in de markt wordt gezet als toeristische bestemming frustreert zowel de bestaande ondernemers op deze markt, als de mogelijk (en zeer gewenste) nieuwe toetreders tot deze markt. Wij doen een dringend beroep op u om aan de formulering hiervan, en het gegarandeerd inbedden hiervan in een lange termijn aanpak als een van uw hoogste prioriteiten te benoemen.

Evenzo ontbreekt een duidelijke propositie van Bonaire voor investeerders op Bonaire op andere marktgebieden, zoals dienstverlening, onroerend goed investeerders (hetgeen onderdeel kan zijn van activiteiten op de toeristische markt). Daarnaast ontbreekt een duidelijke propositie van Bonaire voor die markten waarmee wij handel zouden kunnen drijven, anders dan de verkoop van toeristische dienstverlening. De noodzaak hiervoor is in onze visie even dringend als de propositie van Bonaire in de toeristenmarkt, en ook hiervoor is een gegarandeerde inbedding in een lange termijn aanpak van levensgroot belang voor een succesvolle aanpak van onze economische groei.

Tot zover de twee belangrijkste punten van aandacht waarmee naar de mening van de BBE op zeer korte termijn een aanvang gemaakt zou moeten worden, zodat wij gezamenlijk kunnen werken aan een verantwoorde en succesvolle groei van onze economie.

BBE
ASSOCIATION
BONAIRE BUSINESS AND EMPLOYERS ASSOCIATION

Wij vertrouwen erop u hiermee een goede eerste aanzet aan te leveren voor de naar onze mening van belang zijnde aspecten van onze economie, die per direct aandacht behoeven op Bonaire. Wij zijn, zoals al eerder vermeld in deze brief van harte bereid om, op meer of minder formele wijze, hierover met u van gedachten te wisselen. Wij kijken uit naar een vruchtbare samenwerking met u.

Met vriendelijke groet,

Anja Romeijnders

Voorzitter

Telefoon: 786 26 27

Cc: Kamer van Koophandel en Nijverheid Bonaire

Bijlage: statuten BBE